

Toril Synnøve Jensen, innlegg på lokallagssamlinga til BKA, Oslo 23. Mars, 2019.04.10

Lokallaget for Besteforeldrenes klimaaksjon (BKA) i det arktiske området ble oppfordret til å gi en orientering på lokallagssamlinga i Oslo 23. Mars 2019 om oljeboring i Arktis sett fra Tromsø.

Ja, vi har opprettet et lokallag for Besteforeldrenes klimaaksjon i Tromsø og vi var freidige nok til å kalle oss BKA Arktis, Tromsø og omegn. Og vi håper selvsagt det skal bli mange flere BKA Arktis-grupper for andre steder og omegn.

Fra arrangørene av lokallagssamlinga kom det mange gode forslag til hva orienteringa om oljedebatten skulle inneholde.

Blant annet skulle den

- Ta utgangspunkt i "det som skjer i Troms og Finnmark, Arktisk Råd mm."
- Inneholde personlige synspunkter om situasjonen
- Forklare hvordan folk ser folk på næringsutvikling uten mer ny oljeproduksjon fra Barentshavet.
- Orienterer om hvor står frontene inkludert Fagbevegelsen?
- Redegjøre for andre planer for oljeaktivitet i Barentshavet som kanskje går under radaren?

Takk for krevende og betimelige temaer!

Rette vedkommende kunne dessverre ikke være tilstede på samlinga, men konkrete spørsmål om oljevirkosomheten i nord kan rettes direkte til han:

Torben Marthinus, som også sitter i lokallagstyret og har dette temaet innenfor sitt kunnskapsefelt.

Vi har drøftet saken på styremøte i Tromsø.

Vår felles erfaring, som vi også finner hos venner og bekjente, er at oljedebatten om Arktis/ Barentshavet har stilnet i offentlige media. Hvorfor?

Det har vært noe debatt om Espen Barth Eide - Ap sin miljøtalsmann - etter at han på konferansen Arctic Frontier i Tromsø, uttalte at Leterefusjonsordninga (statlig refusjon til oljeselskapene for deres leteutgifter mot å ta pengene igjen som skatt på forventet inntekt) bør kunne diskuteres i dag. Men umiddelbart kom svaret fra Støre: Det er ingen endring i AP sin oljepolitikk. Og kort tid etter kom en ny uttalelse fra Barth Eide der han sa seg enig med Støre og bekreftet at det er ingen endring i Arbeiderpartiets oljepolitikk.

Bibliotekssøket fikk fram en bok som kom i 2017: "**De beste intensjoner. Oljelandet i klimakampen**" av Anne Karin Sæther. Hun er journalist, har bakgrunn i Bellona, og er nå ansatt i Utdanningsforbundet.

Boken ble omtalt i Dagbladet:

Kapittel for kapittel beskriver Sæther koblingen mellom oljeindustri og universitetene, forvaltningen, politikken og journalistene, hun påviser "det som ligner et kretsløp for styringseliten" i landet.

Et slikt kretsløp er mer og mindre kjent for de fleste.

Om denne styringseliten bruker Sæther begrepet "petrokratiet"

Hun sier blant annet at **Godt kommunikasjonsarbeid fra petrokratiets side har ført til at:**

- 50 % av nordmenn tror at velferdsstaten avhenger av oljevirkosomhet i nord. Det er en tvilsom forestilling.

I tiårsperioden 2005-2015 finansierte oljeinntektene gjennomsnittlig bare 9 % av statsbudsjettet.

Den helhetlig oljedebatten har stilnet, fokus er på spørsmålet om konsekvensutredning/letevirksomhet etter olje i Lofoten, Vesterålen og Senja, og vel og bra er det.

Men er det bra at Barentsperspektiver blir borte?

Det er verdt å merke seg betydninga av:

at journalister ofte får jobber som **medierådgivere** eller i **kommunikasjonsbransjen**, der de **forlater sitt kritiske journalistiske fundament** og **blir talerør for oljeinteresser og næringsliv, på bekostning av klimakonsekvenser.**

Petrokratiet omfatter også oljelobbyen. Med sine ivrige talpersoner, får de ofte plass i **nasjonale media**, - for eksempel Karl-Eirik Schiøtt Pedersen fra Vardø, siden 2015 direktør i Norsk olje og gass.

Når det gjelder ARKTISK RÅD, så hører man lite fra dem i media. Men Ifølge deres nettside, er de blant annet opptatt av hvordan begrense alvorlige oljeutslipp i nord, dersom det kommer, og de er interessert i nye handelsveier, når isen forsvinner i Barentsstredet.

Oljedebatten er ikke styrt fra nord. I de lokale avisredaksjonene sies det: "Ingen vil lese om klima", det er andre tema folk vil ha, sies det fra avisfolk.

Men avisredaksjonene innskrenkes for dyktige fagfolk og de seriøse oljedebattene stilner til taushet. Det som får mye oppmerksomhet i avisspaltene er for eksempel støyen om Giske på bar og lign.

Men noen debattsaker av stor betydning fremmes likevel på dagsorden, og blir debattert, som for eksempel.

- Regionreformen, med sammenslåing av fylkene Troms og Finnmark,
- Striden om gruvedrift og dumping av forurensende slam kontra beiteområder for rein i samiske kjerneområder,
- Vindkraftutbygging,
- Bomstasjoner etc.

Ja, kanskje hadde "oljeeventyret" de beste intensjoner i starten **Jens Evensen** skal ha honnør for sin rolle i at Norge blei et rikt land. En bok skrevet av pensjonert høyesterettsadvokat Ingolf Vislie, gir et godt innblikk i Jens Evensen sitt arbeid med delelinjen mot Russland i Barentshavet og havrettsforhandlinger. Tittelen på boka er "Jens Evensen, havet, oljen og retten". Boka er verdt å lese. Den ble utgitt på Orkana Forlag i 2017.

Et spørsmål vi kan stille oss, er: hva ville humanisten og rebellen Jens Evensen sagt om situasjonen i dag?

Lokal oljedebatt foregår ikke i mediedebattene, men i organisasjoner som Natur og ungdom, Greenpeace, Framtiden i våre hender, Spire, Naturvernforbundet osv.

Bibliotekssøket resulterte også i en kronikk fra "Sidelinja", skrevet av Silje Ask Lundberg, leder av Naturvernforbundet, og publisert i Avisa ITromsø, 20.06.2018: Her skriver hun: *"Det er lite som gjør meg så sint som norsk oljepolitikk. Men akkurat i dag er jeg bare helt vanvittig lei. Det er nesten sånn at jeg blir litt uvel av å høre om, eller tenke på konsesjonsrunder, på tildeling av forhåndsdefinerte områder, konsekvensutredninger og alt det andre som følger med den fordømte oljepolitikken.*

Jeg er dritt lei, fordi oljepolitikken er helt vanvittig skakkjørt. For det er få andre samfunnsområder hvor man hadde tillatt et så lemfeldig forhold til faglige anbefalinger og tilrådinger. Ikke minst er det få andre samfunnsområder hvor denne lemfeldigheten hadde fått foregå uten betydelige ramaskrik. Men her er det en overdøvende stillhet, som kan ende med å få fatale konsekvenser.....Det er vanskelig å skulle finne noe annet område hvor faglige tilrådninger har så lite å si for politikken som føres. Vi ville aldri godtatt om bare halvparten av sikkerhets-, helse- eller økonomianbefalinger ble fulgt. Men for miljørådene som settes for oljenæringa, er vi tydeligvis villig til å sette en lavere standard, villig til å godta risikoen vi aldri ville akseptert på noe annet område."

Silje Ask Lundberg sin frustrasjon er det mange som gjenkjenner.

Vi har fått et ramaskrik nå. Det kom et sterkt opprop i avisa Klassekampen fredag 15. Mars, signert av framtreddende forskere og kulturfolk. Oppropet understreket tydelig at aksjonene de anbefalte, var ikke-voldelige, fredelige aksjoner. Da er det litt underlig at en tidligere kunnskapsminister rykker ut og kaller oppropet for udemokratisk og til og med bruker begrepet "radikalisering" et begrep som gir assosiasjoner i en helt annen retning.

For noen få tiår tilbake forholdt vi oss til begrepet "utenomparlamentarisk aktivitet" for påtrykk og press overfor myndighetene når kunnskap tilsa at man ikke kunne vente til en stemmeseddel kunne puttes i en stemmeurne på valgdagen. Vi forsto det slik at den utenomparlamentariske aktiviteten var en viktig del av demokratiet, nærmest en borgerplikt, for ikke å si nettopp det som gjorde demokratiet demokratisk. Hvor er det blitt av dette begrepet i dag? Vi hører mer om problemer knyttet til sivil ulydighet og negative konsekvenser av folks politiske og aktive engasjement.

Tilføyelse:

Vi som lå i lenker i Stilla og demonstrerte mot utbygging av Alta-Kautokeinovassdraget på tidlig 80-tall, ble truet av politi og myndigheter. Vi ble båret bort fra området og satt i fengsel som forbrytere i påvente av hva som skulle skje. Det ble rettssaker og bøter. Vi forsvarte oss med å si at det vi ville, var å forhindre staten i å bryte loven gjennom utbygginga i Stilla. Og hva opplevde vi i ettertid? Jo, statsminister Gro Harlem Brundtland ba om unnskyldning for den måten vi ble behandlet på. Det hadde vist seg at utbyggingen av Alta-Kautokeinovassdraget var unødvendig. Vi hadde allerede strøm nok i dette landet. Dette visste vi godt, vi som hadde benyttet oss av en utenomparlamentarisk ikkevoldsaksjon for å bli hørt.

